

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра географії України та регіоналістики

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Міська аналітика та партисипативне міське управління

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Регіональний розвиток і просторове планування»

(назва програми)

Спеціальність

106 Географія

(вказати: код, назва)

Галузь знань

10 Природничі науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

географічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник:

доцент, д.геогр.н., доцент Заячук М.Д.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

<http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel>

Контактний тел.

0506663909

E-mail:

m.zayachuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

четвер з 13.00 до 14.00

1. Анотація дисципліни.

Навчальна дисципліна «Міська аналітика та партисипативне міське управління» належить до переліку вибіркових навчальних дисциплін, що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти на першому році навчання. Вона забезпечує додаткове формування у здобувачів професійно-орієнтованої компетентності системного світобачення та спрямована на засвоєння теоретичних і практичних знань управлінської діяльності муніципального спрямування, вмінь та навичок аналітичних системних досліджень, а саме, вдосконалення набутих під час вивчення дотичних дисциплін «Основи моніторингу», «Регіональна економічна і соціальна географія», «Вступ до економічної географії», «Основи географічного менеджменту і маркетингу» за освітнім рівнем «бакалавр» та «Геоєкологія урбанізованих територій України та раціональне природокористування», «Сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування», «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики», «Моделювання й прогнозування розвитку регіонів України» за освітнім рівнем «магістр».

2. Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти систему теоретичних знань і забезпечити практичну підготовку у напрямі міської аналітики та партисипативного муніципального управління, узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей обґрунтування стратегій розвитку міського населеного пункту, узгодження господарської діяльності з цілями забезпечення сприятливого середовища існування людини, збереження природної та культурної спадщини в місті.

Вивчаючи цю дисципліну здобувачі вищої освіти здобудуть додаткову теоретичну і практичну підготовку у галузі аналітики та новітніх методів управління, як географічно-теоретичного підґрунтя стратегії міського розвитку, узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей обґрунтування перспектив стратегічного розвитку міських населених пунктів.

3. Завдання:

- формування здатностей навчатись та самонавчатись, керуючи часом представляти результати вчасно;
- використовувати аналітичне мислення у виявленні сильних та слабких сторін міського розвитку;
- здійснювати критичне осмислення просторових проблем та диспропорцій, аналіз різноманітної просторової інформації;
- з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку міст;
- неупереджено оцінювати теоретичні й практичні надбання різних наукових концепцій, розуміти географічну оболонку як єдину систему, найважливіші проблеми її будови та розвитку на різних просторових масштабах;
- використовувати переваги партисипативного міського управління та розуміти сутність його організації;
- набуття студентами знань, умінь і навичок, необхідних для обґрунтованих управлінських рішень щодо просторової організації міського населеного пункту;
- вміння виступати, дискутувати, вести ділове спілкування, переконувати та управляти проєктами в напрямі просторового планування в муніципальному управлінні.

4. Пререквізити. Курс викладається в 2 семестрі ОП, успішне засвоєння якого можливе на основі ефективного вивчення дисциплін «Геоєкологія урбанізованих територій України та раціональне природокористування», «Сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування», «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики», «Моделювання й прогнозування розвитку регіонів України».

5. Результати навчання

Предметна компетентність. Здатності застосування знань щодо основ аналітики міського населеного пункту, міської політики та існуючих передових підходів партисипативного управління містом, самостійно приймати рішення щодо відбору даних та вибору методів аналітики міського розвитку у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації, оволодіння навичками управління соціально-економічним і просторовим розвитком міст на засадах збалансованого розвитку з метою формування вміння ставити та успішно розв'язувати на достатньому професійному рівні складні науково-дослідницькі та практичні завдання у сфері міського управління, узагальнювати практику розвитку і розміщення міського господарства, прогнозувати напрями розвитку міст. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, академічної доброчесності, професійного кодексу поведінки.

Програмні результати навчання.

знати: основні теоретико-методологічні проблеми географії, урбаністики та регіоналістики; сутність, класифікацію, чинники, закономірності розвитку природничо-суспільно-просторових процесів в міському просторі; розуміти сутність та механізми інформаційних процесів у соціогеосистемах; теоретичні основи і прикладні засоби впровадження аналітичних розрахунків для розробки схем територіального менеджменту;; сучасні можливості партисипативного управління містом; методики урбаністичних географічних досліджень в просторовому плануванні; використовувати географічні знання і практичні навички для розробки та впровадження механізмів просторового менеджменту в міському управлінні, роботи з картографічними та статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації в урбаністиці; сучасні процеси і тенденції просторового планування міського простору в світі й Україні.

вміти: роз'яснювати сутність, класифікацію, чинники, закономірності розвитку природничо-суспільно-просторових процесів в міських поселеннях; виявляти актуальні напрями досліджень територіальної організації суспільства, досліджувати територіальну організацію суспільства на різних ієрархічних рівнях його життєдіяльності; аналізувати потенціал території міста щодо здійснення того чи іншого виду господарської діяльності; аналітично виявляти причинно-наслідкові зв'язки розвитку та взаємодії природи і суспільства в межах міського простору; визначати перспективні напрямки розвитку міських населених пунктів і приміських територій, виходячи з їх інтегрального потенціалу, географічного положення; роз'яснювати сутність, класифікацію, чинники, закономірності розвитку природничо-суспільно-просторових процесів; розуміти функції, принципи і методи управління міським розвитком; використовувати сучасні наукові здобутки географічних наук для отримання нових наукових результатів у напрямі просторового міського планування.

Загальні компетенції: працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом; скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, представляти результат вчасно; генерувати нові креативні ідеї; керуючись аналітичною інформацією щодо особливостей перебігу суспільно-географічних процесів вирішувати нагальні проблеми з управління, планування та розвитку міських поселень; здатність знаходити, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел; працювати в команді, виконуючи провідну роль, в міжнародній та мультикультурній групі. відповідальність за внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів; усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань в партисипативному управлінні, при проектуванні чи плануванні розвитку міських населених пунктів; Уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; виступати з усіма повідомленнями, ставити запитання, дискутувати, вести ділове спілкування.

Фахові компетенції: ступінь оволодіння знаннями, уміннями та навичками, необхідними для здійснення самостійної пізнавальної діяльності в тому числі і під час аналітичних розвідок; розвиток міри синергетичного поєднання географічних знань і вмінь, здібностей та навичок, необхідних для виконання науково-пізнавальної діяльності при партисипативному управлінні містом; аналітичний аналіз причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства; здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, географічного моделювання та прогнозування

трансформації територіальної організації та розвитку міського населеного пункту; здатність використовувати географічні знання і практичні навички в партисипативному управлінні для розробки та впровадження механізмів територіального менеджменту, районного планування, складання планів та програм соціально-економічного розвитку регіонів; здатність застосовувати уміння роботи з картографічними та статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації в урбаністичних дослідженнях; оперування емпіричними географічними знаннями при аналітичних вишукуваннях; здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу при обґрунтуванні напрямів розвитку міста; створення цілісних образів географічних об'єктів; опанування процесом встановлення причинно-наслідкових зв'язків та закономірностей у стратегічному міському плануванні та партисипативному управлінні; вміння здійснювати суспільно-географічний аналіз інтегрального потенціалу як основу просторового планування міських поселень, які є складними непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1 Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Міська аналітика та партисипативне міське управління»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120	2	15	15			105		іспит
Заочна												

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Тема, основні питання	Форма заняття	література	завдання	бали	Години/термін виконання (буде уточнено у відповідності до розкладу)
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Вступ. Мета, завдання, структура курсу. Понятійно-термінологічний апарат.	ЛЕКЦІЯ	основна: 1,3,4,5	СИНТЕЗ ІНФОРМАЦІЇ	1	2/ 04.02. 2022
Тема 2. Управління як суспільне явище. Основні етапи розвитку системи муніципального управління. Муніципальне управління і виконавча влада.	ЛЕКЦІЯ; самостійна робота	основна: 1,2,15,22,26 додаткова:4,9,20	СИНТЕЗ ІНФОРМАЦІЇ	3	2/ 11.02.2022

Муніципальне управління в системі державної влади.					
Тема 3. Теоретичні засади місцевого самоврядування. Функції та структура муніципального управління. Методи муніципального управління. Особливості і проблеми державно-управлінської діяльності в незалежній Україні.	Лекція; самостійна робота; практична робота	основна: 15, 22,26 додаткова: 4,9,20	СИНТЕЗ ІНФОРМА ЦІЇ	7	6/ 18.02.2022 ; 25.02..202 2; 04.03.2022
Тема 4. Аналітика міського простору. Методологічні принципи соціально-географічних досліджень. Соціологічні підходи. Види і типи соціально-географічних досліджень. Соціологічні дослідження і суспільна практика. Принципи організації і проведення соціологічних досліджень. Програма досліджень, її значення і складові елементи. Основні дослідницькі стратегії. Методи прикладних соціологічних досліджень: вивчення документальних джерел, анкетні опитування та інтерв'ю, соціологічні спостереження і експерименти. Методика виборки та інформаційного забезпечення соціологічних досліджень. Поняття соціально-географічного факту. Розробка анкет і паспортів населених пунктів (регіонів). Специфіка анкетування як форми збору соціологічної інформації. Технологія обробки соціологічної інформації. Кількісні і якісні способи обробки і аналізу даних. Методи аналізу первинної соціологічної інформації. Оформлення результатів досліджень. Розробка практичних рекомендацій на основі результатів прикладних досліджень.	ЛЕКЦІЯ; Самостійна робота	основна: 7,12 додаткова: 6,9	СИНТЕЗ ІНФОРМА ЦІЇ	2	2/ 11.03.2022

Тема 5. Місто як система. Просторова структура та функціональне зонування міст. Застосування системного аналізу в геоурбаністиці. Поняття урбанізованої системи. Ознаки міста як системи. Підсистеми міста. Функціональна структура міст. Містоутворюючий потенціал міста та його оцінка. Основні містоутворюючі функції: промисловість, будівництво, наукові, культурні, адміністративні транспортно-розподільні функції, їх аналіз і кількісна оцінка перспектив розвитку. Провідні (стрижневі) функції. Сполучення і взаємозумовленість функцій. Зростання ролі «третинних» галузей в економічній структурі міста. Центральні та спеціалізовані функції міст.	ЛЕКЦІЯ; самостійна робота; практична робота	основна: 5,6,7,8,10,18,19,20, 21,22 додаткова: 3,7,10,11,16,18	СИНТЕЗ ІНФОРМАЦІЇ	12	7/ 18.03.2022 ; 25.03.2022 ; 01.04.2022
Модульна контрольна робота №1			10 балів		
Змістовий модуль 2.					
Тема 6. Сутність міста як складної соціально-економічної системи. Організаційно-правові основи управління міським розвитком, методи географічних досліджень	ЛЕКЦІЯ, самостійна робота	основна: 1,2,9,15,22,26 додаткова: 2,3,7,8	СИНТЕЗ ІНФОРМАЦІЇ	1	2/ 08.04.2022
Тема 7. Соціологія міст. Значення і сутність соціології міста. Місто як соціальний організм. Соціальні функції міст. Визначення, особливості і розвиток міст. Походження міст. Формування міського середовища. Міська екологія. Якість життя в містах. Міське самоврядування. Соціально-географічні аспекти приміських зон. Соціально-економічні проблеми міст. Проблеми управління приміськими зонами великих міст.	ЛЕКЦІЯ; самостійна робота; практична робота	основна: 2,10,22,26, 32	СИНТЕЗ ІНФОРМАЦІЇ	9	4/ 15.04.2022 ; 22.04.2022
Тема 8. Система територіального соціального управління. Сутність	ЛЕКЦІЯ; самостійна робота	основна: 1,2,3,4,5,11,18,29 додаткова:	СИНТЕЗ ІНФОРМАЦІЇ	1	2 / 29.04.2022

і зміст соціального управління. Суспільний розвиток і соціальні системи як об'єкт управління. Закони, категорії і принципи соціального управління. Соціальний менеджмент. Теорії і концепції соціального управління. Наукові методи управління. Функції і принципи соціального управління. Самоврядування народу і шляхи його здійснення. Особливості тоталітарної, авторитарної і ліберальної систем соціального управління. Програмно-цільовий і комплексний підхід в соціальному управлінні. Технології соціального управління. Соціальне прогнозування і управління. Сутність, зміст і види соціальної управлінської інформації. Інформаційне забезпечення процесу управління. Типи і джерела соціальної інформації. Суть інформаційних систем.		11,16,19			
Тема 9. Партисипативна модель міського планування як концепт і мета. Концепції “спільного” та “партисипативного” міського планування: еволюція підходів, основні положення та дискурс. Поняття про консенсус та діалог в учасницькому міському плануванні. Активізм та його роль у побудові партисипативної моделі міського планування. Типи активізму і механізми його впливу.	ЛЕКЦІЯ; самостійна робота	основна: 5,6,8,21,25,28 додаткова: 1,3,4,8,9,10,11,16,17,18	СИНТЕЗ ІНФОРМА ЦІЇ	1	2/ 06.05.2022
Тема 10. Практика партисипативного управління. Підходи та положення ключових концепцій у сфері партисипативного міського планування. Основні типи акторів, залучених до процесу партисипативного планування, та типи взаємодій між ними. Інструменти міського планування та механізми запровадження принципів партисипативного планування. Перелік учасницьких інструментів та практик, їх використання для цілей партисипативного планування. Сучасні виклики забезпечення	ЛЕКЦІЯ; самостійна робота	основна: 7,9,10,16,18,21 додаткова: 6,8,11,12,19	СИНТЕЗ ІНФОРМА ЦІЇ	8	2/ 13.05.2022

моделі партисипативного міського планування в Україні. Конфлікти у плануванні та забудові забудові. Аналіз процесів ревіталізації територій крізь призму партисипативного міського планування.					
Тема 11. Геофутурологія та соціальне прогнозування і проектування. Геофутурологія, її функції і мета. Соціальні передбачення та їх значення. Сутність соціального проектування, можливості і межі його застосування. Прогнозне соціальне проектування в системі управління. Методологія прогнозного соціального проектування і виявлення соціальних вимог в системі життєзабезпечення. Технологія розробки п	ЛЕКЦІЯ; самостійна робота	основна: 11,13,14,17,18,21,2 6,28,30,31,36,37,38 ,39,40 додаткова: 4,5,6,11,12,19	СИНТЕЗ ІНФОРМА ЦІЇ	3	4/ 13.05.2022 ; 20.05.2022
Модульна контрольна робота №2 7 балів					

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кіл ькіс ть балі в	Термін виконання
Змістовий модуль №1. .				
1	Пр.р. № 1. Історичні аспекти формування системи муніципального управління. Світові тенденції муніципального управління	4	5	Лютий 2022
2	Пр.р. № 2. Планування міст. Просторова структура та функціональне зонування міст.	3	10	Березень 2022
Змістовий модуль 2.				
4	Пр.р. №3. Активізм та його роль у побудові партисипативної моделі міського планування. Типи активізму і механізми його впливу	4	8	Квітень 2022
6	Пр.р. №4. Перелік учасницьких інструментів та практик, їх використання для цілей партисипативного планування.	4	8	Травень 2022

6.3. Зміст завдань самостійної роботи та завдань для самоперевірки та виконання

Назва теми	орієнтовн ий термін
Змістовий модуль №1	
Історія розвитку просторового планування у світі (урбаністичний контекст)	05.04.22
Історія розвитку просторового планування в Україні (урбаністичний	05.04.22

контекст)	
Формування наукових основ муніципального управління	05.04.22
Закони і закономірності муніципального управління.	05.04.22
Декларація про міста та інші населені пункти	05.04.22
Методи аналітики міста.	05.04.22
Апарат муніципального управління.	05.04.22
Принципи муніципального управління. Систематизація принципів муніципального управління.	05.04.22
Геопланування як практика просторової функціональної організації міського простору	05.04.22
Державна влада. Об'єкти та суб'єкти управління. Суб'єкти та об'єкти муніципального управління.	05.04.22
Правило Ципфа «ранг-розмір». Закон К. Кларка. Гравітаційні моделі розвитку міст.	05.04.22
Дилеми процесу міського планування.	05.04.22
Склад і зміст генерального плану міського населеного пункту	05.04.22
СПоказники рейтингової оцінки міст України	05.04.22
SWOT-аналіз конкурентноспроможності міста	05.04.22
Історичні концепції розвитку міст	05.04.22
Просторове планування як інструмент футурології	05.04.22
Комплексні стратегії розвитку міст	05.04.22
Моделі розвитку сільських приміських територій	05.04.22
Формування системи полюсів розвитку в Україні: методологічний аспект	05.04.22
Змістовий модуль №2	
Створення регіональних кластерів в містах як форма просторового розвитку	16.05.22
Інерційність основних елементів плану міста.	16.05.22
Аналіз зорового сприйняття силуету міста і його головних природних та архітектурних домінант.	16.05.22
Функціональні зони міської забудови (промислові, транспортно-складські, селітебні, громадські, рекреаційні тощо) та їх сумісність.	16.05.22
Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону	16.05.22
Роль транспортної інфраструктури у розвитку міста. Партисипативні рішення.	16.05.22
Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком міста	16.05.22
Інтеграція екологічної складової розвитку у просторове планування міського розвитку. Партисипативні рішення.	16.05.22
Сутність СЕО та проблеми просторового планування міських поселень. Партисипативні рішення.	16.05.22
Інтеграція ландшафтного планування в просторове планування міських поселень	16.05.22
Теми ландшафтного планування в просторовому плануванні міста. Партисипативні рішення.	16.05.22
Праці Франко Б'янчіні та Чарльза Лендрі.	16.05.22
Концептуальні засади підвищення конкурентноспроможності міста	16.05.22
Приміська зона: від експансії проблем до експансії розвитку	16.05.22
Сучасні моделі стратегічного управління містом. Партисипативні рішення.	16.05.22

6.4 Тематика індивідуальних завдань

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача). Мах. 10 балів

№	Назва теми	Термін виконання	ПІБ
1	Геополітичні оцінки муніципального управління України	16.05.22	
2	Регіональні напрямки й особливості муніципального управління та геополітичної стратегії України.	16.05.22	
3	Глобальна доповідь про населені пункти (міський контекст)	16.05.22	
4	Системна концепція дослідження міст Б. Беррі.	16.05.22	
5	Транспортна ієрархічна модель Й. Коля.	16.05.22	
6	Секторальна структура міських систем У. Ізарда.	16.05.22	
7	Зонінг – настанова про склад та зміст плану зонування території міста	16.05.22	
8	Особливості формування компонентних планів регіонів	16.05.22	
9	Концепція «нового урбанізму»	16.05.22	
10	Концепція smart-city.	16.05.22	
11	Моделі територіальної структури міст Е. Барджесса, Х. Хойта, Ч. Харріса, Е. Ульмана.	16.05.22	
12	Внутрішня мозаїка міст.	16.05.22	
13	Властивості й принципи конструювання урбанізованих систем.	16.05.22	
14	Культурні столиці Європи. Приклади партисипативних рішень.	16.05.22	
15	Розробка стратегій просторового розвитку території міських ОТГ	16.05.22	
16	Розробка стратегій просторового розвитку території приміських ОТГ	16.05.22	
17	Мережа креативних міст ЮНЕСКО.	16.05.22	
18	Поняття про креативний клас Річарда Флоріди.	16.05.22	
19	Композиційні вимоги до плану міста: система громадських центрів, транспортних магістралей, зелених насаджень. Партисипативні рішення.	16.05.22	
20	Аналіз зорового сприйняття силуету міста і його головних природних та архітектурних домінант. Партисипативні рішення.	16.05.22	

6.5 Методи навчання

Основними методами навчання «Міська аналітика та партисипативне міське управління» є: інформаційно-повідомлювальний, пояснювально-ілюстративний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний, метод проблемного навчання, метод проєктів тощо.

6.6 Питання до підсумкового модульного контролю (М1 та М2 разом).

Питання до модульного контролю №1:

1. Мета, завдання, структура курсу. Понятійно-термінологічний апарат.
2. Основні етапи розвитку системи муніципального управління.
3. Муніципальне управління і виконавча влада. Муніципальне управління в системі державної влади.
4. Функції та структура муніципального управління.
5. Методи муніципального управління.
6. Методологічні принципи соціально-географічних досліджень міста.
7. Соціологічні підходи. Види і типи соціально-географічних досліджень міста.

8. Соціологічні дослідження і суспільна практика. Принципи організації і проведення соціологічних досліджень міста.
9. Основні дослідницькі стратегії. Методи прикладних соціологічних досліджень міста: вивчення документальних джерел, анкетні опитування та інтерв'ю, соціологічні спостереження і експерименти.
10. Розробка анкет і паспортів міських населених пунктів.
11. Специфіка анкетування в місті, як форми збору соціологічної інформації. Технологія обробки соціологічної інформації. Кількісні і якісні способи обробки і аналізу даних.
12. Методи аналізу первинної соціологічної інформації. Оформлення результатів досліджень. Розробка практичних рекомендацій на основі результатів прикладних досліджень в міському населеному пункті.
13. Просторова структура та функціональне зонування міст.
14. Застосування системного аналізу в геоурбаністиці.
15. Поняття урбанізованої системи. Ознаки міста як системи. Підсистеми міста.
16. Функціональна структура міст.
17. Містоутворюючий потенціал міста та його оцінка.
18. Основні містоутворюючі функції: промисловість, будівництво, наукові, культурні, адміністративні транспортно-розподільні функції, їх аналіз і кількісна оцінка перспектив розвитку.
19. Провідні (стрижневі) функції. Сполучення і взаємозумовленість функцій. Зростання ролі «третинних» галузей в економічній структурі міста.
20. Центральні та спеціалізовані функції міст.

Питання до модульного контролю №2:

1. Сутність міста як складної соціально- економічної системи.
2. Організаційно-правові основи управління міським розвитком, методи географічних досліджень.
3. Соціологія міст. Значення і сутність соціології міста.
4. Місто як соціальний організм. Соціальні функції міст.
5. Формування міського середовища.
6. Міська екологія. Якість життя в містах.
7. Міське самоврядування.
8. Соціально-географічні аспекти приміських зон.
9. Соціально-економічні проблеми міст.
10. Проблеми управління приміськими зонами великих міст.
11. Система територіального соціального управління. Сутність і зміст соціального управління.
12. Суспільний розвиток і соціальні системи як об'єкт управління. Закони, категорії і принципи соціального управління.
13. Соціальний менеджмент. Теорії і концепції соціального управління містом.
14. Функції і принципи соціального управління містом.

15. Самоврядування народу і шляхи його здійснення. Особливості тоталітарної, авторитарної і ліберальної систем соціального управління.
16. Програмно-цільовий і комплексний підхід в соціальному управлінні. Технології соціального управління.
17. Соціальне прогнозування і управління. Сутність, зміст і види соціальної управлінської інформації.
18. Інформаційне забезпечення процесу управління. Типи і джерела соціальної інформації. Суть інформаційних систем.
19. Концепції “спільного” та “партисипативного” міського планування: еволюція підходів, основні положення та дискурс.
20. Поняття про консенсус та діалог в учасницькому міському плануванні.
21. Активізм та його роль у побудові партисипативної моделі міського планування. Типи активізму і механізми його впливу.
22. Підходи та положення ключових концепцій у сфері партисипативного міського планування.
23. Основні типи акторів, залучених до процесу партисипативного планування, та типи взаємодій між ними.
24. Інструменти міського планування та механізми запровадження принципів партисипативного планування.
25. Перелік учасницьких інструментів та практик, їх використання для цілей партисипативного планування.
26. Сучасні виклики забезпечення моделі партисипативного міського планування в Україні.
27. Конфлікти у плануванні та забудові забудові. Аналіз процесів ревіталізації територій крізь призму партисипативного міського планування.
28. Геофутурологія, її функції і мета. Геофутурологія та соціальне прогнозування і проектування.
29. Соціальні передбачення та їх значення. Сутність соціального проектування, можливості і межі його застосування.
30. Прогнозне соціальне проектування в системі управління. Методологія прогнозного соціального проектування і виявлення соціальних вимог в системі життєзабезпечення.

Розподіл балів, які отримують студенти

Іспит

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількіс ть балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2								
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	40	100
7	5	7	5	6	6	2	2	7	2	2	9		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
26-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. Система оцінювання курсу

Поточний контроль здійснюється під час виконання практичних робіт і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретної роботи. Оцінки виставляються у балах, що зазначаються перед виконанням практичної роботи та у робочій навчальній програмі (силабусі). Оцінки (бали) за самостійну роботу виставляються за її письмове виконання в день написання модульного контролю, або за індивідуально виконане письмове завдання.

Модульна контрольна робота, завданням якої є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, здатності осмислити зміст даної частини дисципліни, уміння письмово подати певний матеріал. Модульна контрольна робота передбачає письмове розкриття змісту двох питань (Модульна контрольна №1 - 10 балів, модульна контрольна №2 - 7 балів (максимально)).

Модульний контроль (сума балів за окремий змістовий модуль) виставляється на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля як сума оцінок за виконані практичні роботи, самостійні роботи та модульну контрольну роботу. Загалом у модулі №1 – 30 балів (15 балів – виконання практичних робіт, 10 балів – контрольна робота, 5 балів – самостійна робота), модуль №2 - 30 балів (16 балів – виконання практичних робіт, 7 балів – контрольна робота, 7 балів – самостійна робота).

Загальна кількість балів набрана здобувачем вищої освіти в змістовному модулі виставляється в журналі обліку відвідування та успішності академічної групи і відомості, що здається у деканат.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі іспиту з врахуванням балів (оцінок) отриманих за два модулі.

Іспит проводиться в усній формі і передбачає відповіді на три питання теоретичного змісту (1 питання - 15 б.; 2 питання - 15 б.; 3 питання – 10 балів) або тестування на платформі Moodle.

8. Політика курсу

Впродовж семестру для перевірки знань студента та контролю за самостійною роботою студента застосовують письмові роботи, письмові роботи з тем самостійної роботи, виконані і здані практичні роботи. Під час здачі практичних робіт здобувач вищої освіти повинен знати сутність понять, термінів та категорій.

- Питання академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: [Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://drive.google.com/file/d/1EzBsehQERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view) https://drive.google.com/file/d/1EzBsehQERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view, [Положення про виявлення та запобігання плагиату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl/view) https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl/view, Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол №1 від 3 лютого 2020 року) <https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>

та Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAykF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view

9.Рекомендована література

9.1 Основна

1. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про основи містобудування». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Закон України «Про Генеральну схему планування території України». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Закон України «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації» – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. Урбаністична Україна в епіцентрі просторових змін : монографія/ За ред. Мезенцева К., Олійника Я., Мезенцевої, Н. - Київ: Видавництво «Фенікс», 2017.
6. ДСТУ-Н Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг).
7. Голиков А.П., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної і соціальної географії. – К., Либідь, 1997.
8. Мезенцев К.В., Провотар Н.І., Пальчук М.В. “Публічні простори через призму партисипативного міського планування – приклад Києва” Український географічний журнал, 2 (2020): 30-37.
9. Изменения городского пространства в Украине / Под ред. Л.Г. Руденко. – К.: Реферат, 2013 – 160с.
10. Палеха Ю.М. “Географічні особливості планування розвитку міста Київ на сучасному етапі” Український географічний журнал, 4 (2017): 39-48.
11. Гусева Н. В. Практикум з проблем регіонального розвитку: Методичні рекомендації до аудиторної та самостійної роботи магістрантів, які навчаються за спеціальністю 106. Географія освітньо-професійною програмою «Економічна та соціальна географія». – Харків, 2018. – 151 с.
12. Вулиця для всіх. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://street4all.org.ua/>

13. Декларация о городах и других населенных пунктах в новом тысячелетии. Принята резолюцией S-25/2 специальной сессии Генеральной Ассамблеи от 9 июня 2001 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_849.
14. Изменения городского пространства в Украине / Под ред. Л.Г. Руденко. – К.: 2013. – 160 с.
15. Сонько С.П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми: монографія / С.П. Сонько. – К.: Ніка Центр, 2003. – 287 с. <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/367>
16. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 268 с.
17. Дронова О. Л. Новый урбанизм у пошуках виходу з урбаністичного колапсу / О. Л. Дронова // Український географічний журнал. – 2015 – № 3. – С. 33–41.
18. Європейська хартія міст 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonbase.ru/content/base/21053/?pdf=1> або <http://uristinfo.net/2010-12-18-14-34-28/42-pdbilenchuk-mistseve-samovrjaduvannja-v-ukrayini/743-evropejskaja-hartija-gorodov.html>
19. Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf
20. Жукович І. А. Smart-місто як новий об'єкт статистичних досліджень: визначення терміна / І. А. Жукович // Статистика України. – К.: Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2015. – N 1. – С. 18–22.
21. Камінська Н. В. Міжнародно-правові джерела муніципального права/ Н. В. Камінська // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 3. – С. 87–92.
22. Концепція розвитку сільських територій. Затверджена розпорядженням КМУ від від 23 вересня 2015 р. № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>
23. Концепція розвитку міста КИЇВ SMART CITY [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivsmartcity.com/concept/>
24. Куйбіда В. С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи : збірник нормативно-правових актів і науково-аналітичних матеріалів / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов, Академія муніципального управління, Центр досліджень питань регіонального і місцевого розвитку та сприяння адміністративній реформі, Всеукраїнська Асоціація магістрів державного управління, Українська асоціація місцевих і регіональних влад. – Київ, Видавництво «Крамар», 2009. – 170 с.
25. Лефевр А. Производство пространства. Перевод с французского И. Стаф [текст] / Анри Лефевр. М.: Strelka Press, 2015. – 432 с.
26. Лефевр А. Пространство. Социальный продукт и потребительная стоимость. Отрывок из книги «State, Space, World. Selected Essays» французского философа и социолога Анри Лефевра [Електронний ресурс] / Анри Лефевр // ПостНаука. Научно-популярный интернет-журнал. – Режим доступу: <https://postnauka.ru/longreads/28503>
27. Маруняк Є. О. Територіальне (просторове) планування : зміст, еволюція та основні сучасні напрями [текст] / Є. О. Маруняк // Український географічний журнал. – 2014. – № 2. – С. 22–31.
28. Немець Л. М., Яковлева Ю. К., Полевич І. О. Муніципальне управління: навчальний посібник для самостійної роботи студентів-магістрантів, які навчаються за спеціальністю «Економічна та соціальна географія». – Харків, 2013. – 74 с.
29. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 16.11.2011 N 290 «Про затвердження Порядку проведення містобудівного моніторингу».

30. ООН-Хабитат. Програма ООН по населенням пунктам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/ga/habitat/>
31. Позаченюк Е.А. Территориальное планирование [текст]: Учебное пособие/ Е. А. Позаченюк. – Симферополь: Изд-во ТНУ им. Вернадского, 2006. – 183 с.
32. Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. – К.: НАДУ, 2008. – 632 с.
33. Смарт-інновації українських міст // Платформа розвитку міст портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://urbanua.org/dosvid/ukrayinski-pryklady/340>
34. Территориально-пространственное планирование. Ключевой инструмент развития и эффективного управления с уделением особого внимания странам с переходной экономикой. – Организация Объединенных Наций: Нью-Йорк и Женева, 2008. – 76 с.
35. Ткачук І. Просторове планування сільських територій: законодавче забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://despro.org.ua/news/experts/detail.php?ID=1285>
36. Чукут С. А. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні / С. А. Чукут, В. І. Дмитренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 13. – С. 89–93.
37. «Світ у 2050 р.» (<https://www.pwc.com/ua/uk/press-room/2015/the-world-in-2050.html>)
38. Євтушенко О.Н. Державне управління / О.Н. Євтушенко, В.І. Андріян. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. Ч.1. – 268 с.
39. Інтегральний потенціал території – теоретичні та практичні аспекти дослідження: монографія / Підгрушний Г.П., Нагірна В.П., Фашевський М.І., Горленко І.О., та ін.; Ін-т географії НАН України. – К., 2012. – 464 с. – Режим доступу: <https://igu.org.ua/sites/default/files/pdf-text/ipt.pdf>
40. Немець К. А. Просторовий аналіз у суспільній географії: нові підходи, методи, моделі : монографія / К. А. Немець, Л. М. Немець. – Харків : ХНУ, 2013. – 225 с.
41. Топчієв О. Г. Планування території: навчальний посібник / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова. – Херсон : Гринь Д. С, 2014. – 268 с.
42. Landry, C. (2012). The creative city: A toolkit for urban innovators. Earthscan.
43. Pratt, A. C. (2011). The cultural contradictions of the creative city. City, culture and society, 2(3),123-130.
44. Аналітичний звіт «Міста 2030: модернізуйся, або вимирай». Ukrainian Institute for the Future, Interproject GmbHK. 2018, с. 112. C.22-32 <https://www.slideshare.net/ZubkoGennadiy/book2030cityinfuture>
45. World Cities Report 2020. United Nations Human Settlements Programme, 2020 URLhttps://unhabitat.org/sites/default/files/2020/10/wcr_2020_report.pdf, Accessed November 2, 2020
46. Бойко-Бойчук О. В. Стратегії розвитку міст України / О. В. Бойко-Бойчук. – К., 2002. – 156 с.
47. Глобальный город: теория и реальность / Под ред. Н. А. Слуки. – М. : Аванглион, 2007. –243 с.
48. Декларація про міста й інші населені пункти в новому тисячолітті (Резолюція S-25/2 спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН від 9 червня 2001 р.) [Електронний ресурс] /Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/decl_habitat.shtml
49. Доповідь ООН «Перспективи світової урбанізації перегляду 2011 року» [Електронний ресурс] / United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2012) // World Urbanization Prospects: The 2011 Revision. – Режим доступу: <http://esa.un.org/unup>
50. Європейська Хартія міст II (Маніфест нової урбаністики) (Страсбург, 2008). [Електронний ресурс] / Режим доступу :<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1293215&Site=CM>
50. Салій І. М. Урбанізація в Україні: соціальні та управлінські аспекти / І. М. Салій. – К. :Наук. думка, 2005. – 301 с.

9.2 Додаткова

1. Територіальна організація бізнес-центрів в місті Києві: реалії і перспективи// Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 35-38.
2. А.А. Мозговий Просторово-часові межі субурбії: конфлікт міста і передмістя університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С.158-160.
3. К.В. Мезенцев, Н.І. Мезенцева Міські публічні простори в Україні: суспільно-географічний погляд на сучасні виклики університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 36-38.
4. О.Л. Дронова Інтегрований міський розвиток: реалії Європи та перспективи для України //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.) // гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 156-160.
5. А.В. Мазурова, П.А. Вірченко Аналіз факторів розвитку міського простору (на прикладі Харкова) //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.)// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 191-194.
6. К.В. Мезенцев, Н.І. Мезенцева Субурбанізаційний потенціал найбільших міст України // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І. Пилипенка, Д. Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 152-155.
7. В.В. Удовиченко Регіональне ландшафтне планування: сутність концепту університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 53-56.
8. Д.С. Мальчикова Концепція зеленої інфраструктури у сучасній зарубіжній практиці просторового планування //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.)// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 120-124.
9. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І. І. Ананян, Л. М. Богак. – Донецьк: Норд-Прес, 2008. – 335 с.
10. Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу: науково-аналітична доповідь / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. М. І. Мельник. – Львів, 2014. – 65 с.
11. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін: колективна монографія / За ред. К. Мезенцева, О. Олійника, Н. Мезенцевої. – К.: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
12. Функции городов и их влияние на пространство: монография / Под ред. Л. Г. Руденко. – К.: Феникс, 2015. – 292 с.
13. Ткач Д. В. Розвиток української геоурбаністики. Історія української географії / Д. В. Ткач, Т. Б. Заставецький // Всеукр. наук.-теор. часопис. – Тернопіль, 2002. – Вип. 6. – С. 82-87.

14. Дідик В.В., Павлів А.П. Планування міст. – Львів: Львівська політехніка, 2006. – 407 с.

15. Міжнародна Асамблея столиць і великих міст [Електронний ресурс] // Офіційний портал Международная Ассамблея столиц и крупных городов. – Режим доступу: <http://www.e-gorod.ru/default.aspx>

16. Сохнич А.Я., Солярчук Д.І., Тарасюк І.Г., Солярчук Ю.Д. Планування використання земель населених пунктів: формування прибудинкових територій. – Львів: Українські технології, 2009. – 96 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/cemat/default_en.asp.
2. Globally Important Agricultural Heritage Systems (GIAHS)[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/giahs/ru/>
3. Territorial Agenda of the European Union – 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions agreed at the Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for Spatial Planning and Territorial Development on 19th May 2011 Godolló, Hungary. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nweurope.eu/media/1216/territorial_agenda_2020.pdf.
4. The EU compendium of spatial planning systems and policies. – Luxembourg: Office of Official Publications of the European Communities. – 1997. – 192 p.
5. The United Nations Human Settlements Programme, UN-HABITAT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org>.
6. UN-HABITAT. Series: Global Report on Human Settlements. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org/series/global-report-on-human-settlements> (до питання 2)
7. World cities report – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wcr.unhabitat.org>.
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Децентралізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/about>
10. Економічний дискусійний клуб. Всесвітній Економічний Форум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/>
11. Інститут географії НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://igu.org.ua/uk>
12. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.idss.org.ua/index.html>
13. Інститут громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.csi.org.ua/>
14. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://icps.com.ua/>
15. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minregion.gov.ua>

Доцент
кафедри географії України та регіоналістики,
доктор географічних наук

Заячук М.Д.